

for avhending av porteføljebedriftene. Selskapet kan gjennomføre oppfølgingsinvesteringer.

Selskapet skal gi en markedsmessig avkastning basert på den risiko det kan ta. Avkastningskravet for investeringsselskapet fastsettes ved bruk av kapitalverdimodellen og settes i henhold til en vek-

ting mellom forventet avkastning av andelen som er plassert i porteføljebedrifter og andelen som ikke er plassert i porteføljebedrifter.

Pr. 15. september 2009 har selskapet foretatt fem investeringer innenfor miljø og energi, samt marin sektor og andre næringer.

Kap. 922 Romvirksomhet

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2008	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010
50	Norsk Romsenter	37 054	39 100	43 100
70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	111 600	126 400	145 400
71	Internasjonal romvirksomhet	266 100	257 600	404 200
72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	36 600	43 200	58 400
73	Galileo			124 200
	Sum kap. 922	451 354	466 300	775 300

Vedrørende 2009:

Ved St.vedt. 4. juni 2009 ble det vedtatt en tilsagnsfullmakt på 153,7 mill. euro under post 71, jf. St.prp. nr. 49 og Innst. S. nr. 274 (2008–2009).

Ved St.vedt. 19. juni 2009 ble det gjort følgende bevilgningsendringer, jf. St.prp. nr. 67 og Innst. S. nr. 355 (2008–2009):

- post 70 ble økt med 1,1 mill. kroner
- post 71 ble økt med 20,7 mill. kroner
- post 72 ble økt med 3 mill. kroner
- det ble bevilget 19 mill. kroner under ny post 73

Virksomhets- og tilstandsbeskrivelse

Regjeringen satses betydelig på romvirksomhet gjennom deltakelse i romfartsprogrammer i European Space Agency (ESA) og gjennom det felles-europeiske satellittnavigasjonssystemet Galileo. Deltakelsen sikrer Norge tilgang til teknologi og gode vilkår på romfartsmarkedet. Satsingen utløser en rekke kontrakter og oppdrag for norske høyteknologiske bedrifter, både gjennom ESA-programmene, Galileo og på det kommersielle markedet. Midlene gir samfunnsgevinster i form av arbeidsplasser, teknologiutvikling, forskning, miljø- og suverenitetsovervåking, fiskeriforvaltning, værvarseling, navigasjon, redningstjeneste og sjøsikkerhet.

Norsk Romsenter arbeider for å sikre norsk industri kontrakter i internasjonale programmer, styrke kompetansen i norske brukermiljø og bidra til økt anvendelse av rombaserte tjenester i samfunnet. Ressursene konsentreres om prioriterte områder som er sentrale for norske brukerinteres-

ser og norske bedrifters kompetanse. Viktige områder er telekommunikasjon, navigasjon, jordobservasjon og utvikling av bæreraketter.

Ministerrådsmøte i 2008

På ESAs ministerrådsmøte i november 2008 i Haag forpliktet medlemslandene seg til andeler i ESAs frivillige programmer for perioden 2009–20. Forrige ministerrådsmøte var i Berlin i 2005. Flere av programmene som ble vedtatt på Berlin-møtet, kommer til utbetaling de nærmeste årene. Programmene Norge besluttet å delta i, er nærmere omtalt i St.prp. nr. 49 (2008–2009) Noregs deltagelse i europeiske romfartsprogram. Programmene som Norge deltar i, er valgt ut i fra norske næringslivs- og brukerinteresser og vil ha positiv effekt i form av kommersielle avtaler for norske bedrifter og forskningsmiljø.

Samarbeid mellom ESA og EU

EUs økende engasjement i romfartsspørsmål har ført til et tettere samarbeid og inngåelse av en rammeavtale mellom ESA og EU. På et felles ministerrådsmøte for EU og ESA i 2007 ga ministrene støtte til en felles europeisk rompolitikk. I tilknytning til dette, er det også utarbeidet et europeisk romfartsprogram der ESA vil stå for utforskning og utvikling av nye prosjekter og teknologier. EU vil ha driftsansvar for romtjenester som dekker EUs behov, i første omgang satellittnavigasjonssystemet Galileo og program for utvikling av jordobser-

vasjonssatellitter, GMES. Våren 2009 ble det avholdt et felles ministermøte for EU og ESA hvor man drøftet videreutviklingen av den europeiske romfartspolitikken.

Nordområdene

Norge har en ideell geografisk plassering for utforskning av atmosfæren og det nære verdensrom. I samarbeid med andre land er det foretatt investeringer i infrastruktur ved rakettskytefeltene på Andøya og Svalbard, radaranlegget EISCAT, laseranlegget ALOMAR på Andøya og Nordlysstasjonen i Longyearbyen.

Eierinteresser i nasjonal infrastruktur for romvirksomhet

Statens eierinteresser i nasjonal infrastruktur for romvirksomhet forvaltes av Norsk Romsenter og er organisert som egne aksjeselskap. De aktuelle virksomhetene er som følger:

Andøya Rakettskytefelt AS (ARS)

Staten eier 90 pst. av ARS. Selskapet utfører rakettoppskytinger og ballongslipp gjennom avtaler med andre land. ARS er verdens nordligste permanente oppskytningsfasilitet og er ansvarlig for alle vitenskapsrelaterte ballong- og rakettoperasjoner på norsk territorium. ARS tilbyr komplett bistand for oppskyting, nedlesing av data og bakkestøtte. Totalt er det skutt opp mer enn 800 raketter fra ARS. Forskere og ingeniører fra 100 ulike institutter og universiteter har besøkt anlegget.

Norsk Romsenter Eiendom AS (NRSE)

Staten eier 100 pst. av NRSE. Selskapet eier fiberkablene til Svalbard. NRSE og Kongsberg Defence & Aerospace AS eier 50 pst. hver av Kongsberg Satellite Services AS (KSAT). KSAT eier infrastrukturen og har driftsansvaret for Svalbard Satellittstasjon (SvalSat), Troll Satellittstasjon (TrollSat), Tromsø Satellittstasjon og Grimstad Satellitt-

stasjon. Ved den norske forskningsstasjonen Troll i Antarktis har NRSE installert en satellittkommunikasjonsantenne.

SvalSat er blitt verdens ledende bakkestasjon for nedlesing av data fra polarbanesatellitter. Stasjonen har åtte store og flere mindre antenner i drift. De benyttes for datamottak fra satellitter eid av store romorganisasjoner som amerikanske NASA, europeiske ESA og japanske JAXA, i tillegg til den amerikanske værvarslingsorganisasjonen NOAA/IPO og europeiske EUMETSAT. I tillegg har EUMETSAT bygd to antenner for sine satellitter for den europeiske værvarslingsstasjonen. Dette gir driftsoppgaver i minst 14 år fra tjenesten ble opprettet i 2006. Fiberkabelen mellom fastlandet og Svalbard, som NRSE la i 2003, har vært i drift siden 2004 og er svært viktig for konkurranse-situasjonen til SvalSat. Kabelen ble finansiert ved at de amerikanske romorganisasjonene NASA og NOAA over en femårsperiode betalte for leveranse av kommunikasjonstjenester fra SvalSat fram til 2030. Det lånet som ble tatt opp ved leggingen, var nedbetalt ved inngangen av 2009 slik at gjenstående garantiansvar til finansieringsselskapet har falt bort.

Hovedmål og delmål

Hovedmålet for norsk romvirksomhet er å gi vesentlige og vedvarende bidrag til økt verdiskaping, innovasjon, kunnskapsutvikling, miljø og samfunnsikkerhet.

Under hovedmålet er det definert følgende delmål:

- sikre at romvirksomheten gir betydelige industrielle ringvirkninger
- sikre at Norges geografiske fortrinn i romvirksomhet blir utnyttet
- bidra til å utvikle kostnadseffektive systemer som dekker nasjonale og internasjonale behov
- bidra til å styrke norske forskningsmiljøer gjennom internasjonalt samarbeid
- bidra til å øke kunnskapen om teknologi og realfag gjennom informasjonsarbeid om romvirksomhet

Resultatrapport 2008

Hovedtall for norsk romindustri

	Resultat 2007	Mål 2008	Resultat 2008
Verdien av norskproduserte romrelaterte varer og tjenester	5,4 mrd.	6,3 mrd.	5,2 mrd.
Verdien av norske ESA-kontrakter, akkumulert	2,8 mrd	2,7 mrd.	2,97 mrd.
Akkumulert returkoeffisient i ESA	0,89	>1,0	0,87
Ringvirkningsfaktor	4,6	>4,0	4,6

I 2008 var den totale omsetningen av romrelaterte varer og tjenester i Norge på 7,6 mrd. kroner. Av dette utgjorde verdien av norskproduserte varer og tjenester 5,2 mrd. kroner, som er en nedgang fra 5,4 mrd. kroner året før. I 2008 var eksportandelen 72 pst. mot ca. 71 pst. i 2007. Verdien av ESA-kontrakter norske bedrifter har fått (akkumulert returkoeffisient) etter 2000, er på 1 321 mill. kroner, hvilket tilsvarer en returkoeffisient på 0,87. ESAs totale omsetning, siden Norge ble medlem, er 2 973 mill. kroner.

Norske ESA-kontrakter og tildeling gjennom nasjonale følgemidler skal legge grunnlag for ytterligere salg av produkter og tjenester. For hver krone i ESA-kontrakter og kontrakter gjennom nasjonale følgeprogrammer har de norske leverandørene i tillegg oppnådd kontrakter til en akkumulert verdi av 4,60 kroner, dvs. en ringvirkningsfaktor på 4,6.

Norsk Romsenter har i 2008 oppnådd resultater som gjennomgående er i samsvar med fastsatte mål for ringvirkningsfaktor og for verdien av norske ESA-kontrakter. Akkumulert returkoeffisient og verdien av norskproduserte romrelaterte varer og tjenester ligger noe under målet for 2008. Nedgangen i verdien av norskproduserte romrelaterte varer og tjenester skyldes nedlegginger og reduksjon i aktivitet hos de største aktørene i Norge. Når det gjelder akkumulert returkoeffisient, er Romsenteret sammen med ESA i ferd med å gjennomgå situasjonen og iverksette tiltak for å framskynde måloppnåelsen. Dette gjøres bl.a. ved å arrangere møter mellom ESA og norsk industri og tilrettelegge prosjekter for norske forsknings- og næringsaktører. Resultatet for ringvirkningsfaktoren var i 2008 på 4,6, noe som er over målet på 4, og på samme nivå som i 2007 og i 2006.

Bevilgningen til nasjonale følgemidler var i 2008 på totalt 36,6 mill. kroner. Av disse ble 8,5 mill. kroner benyttet til arbeid med en norsk satellitt for mottak av AIS-signaler (Automatic Identification System). Videre ble 14,4 mill. kroner brukt til industriutvikling og 13,7 mill. kroner til tjenesteutvikling, teknologiutvikling og undervisningsutvikling. I 2008 mottok 27 ulike bedrifter og organisasjoner nasjonale følgemidler fra Norsk Romsenter gjennom til sammen 43 kontrakter.

Sikkerhet og risiko knyttet til romvirksomhetens strategiske betydning vurderes fortløpende i samarbeid med norske sikkerhetsmyndigheter. Romsenteret har i 2008 prioritert oppfølging av sikkerhetsmessige tiltak knyttet til fibersambandet til Svalbard og Galileo bakkestasjoner på Svalbard og ved Trollbasen i Antarktis.

Norsk Romsenter har økt satsingen på utadrettet virksomhet. I 2008 har Norsk Romsenter gjen-

nomført 50 arrangementer med mer enn 1 600 deltakere. I tillegg har Norsk Romsenter vært til stede med bemannet stand på Forskningstorget i Oslo og Astrofestivalen 2008. Begge arrangementer hadde god publikumsoppslutning med henholdsvis 20 000 og 3 000 besøkende. I løpet av 2008 holdt ansatte ved Norsk Romsenter mer enn 160 foredrag på skoler, universiteter, bedrifter, organisasjoner og konferanser. Dette er en økning på 14 pst. fra 2007. Informasjonsarbeidet ved Norsk Romsenter når stadig flere grupper av interesserte.

Post 50 Norsk Romsenter

Norsk Romsenter (NRS) er et forvaltningsorgan med utvidede fullmakter og disponerte 27 årsverk pr. 1. mars 2009. Norsk Romsenter er det strategiske, samordnende og utøvende organ for norsk romvirksomhet og skal fremme Norges interesser i den europeiske romorganisasjonen ESA og annet internasjonalt samarbeid. I tillegg skal Norsk Romsenter forvalte de nasjonale følgemidlene og statens eierinteresser innen romvirksomheten.

Det foreslås at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi Norsk Romsenter fullmakt til å:

- selge andeler i selskaper hvor institusjonen har eierandeler, og kjøpe andeler i nye selskaper
- benytte utbytte fra selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler og inntekter fra salg av andeler i slike selskaper til romrelatert virksomhet, herunder kjøp av andeler i nye selskaper, jf. Forslag til vedtak XI.

I 2010 skal Norsk Romsenter følge opp deltakelsen i obligatoriske og frivillige romfartsprogrammer i European Space Agency (ESA), som Regjeringen trakk opp på ministerrådsmøtet i ESA i 2009, jf. St.prp. nr. 49 (2008–2009). I tillegg følges norsk romvirksomhet opp gjennom tilskudd til Norsk Romsenter og de nasjonale følgeprogrammene som forvaltes av NRS.

En relativt stor del av romforskningen og romvirksomheten foregår i Nord-Norge. Satsingen på romvirksomheten inngår som et viktig ledd i Regjeringens nordområdepolitikk. Norsk Romsenter skal i 2010 ha særskilt fokus på arbeid relatert til nordområdene. Det er foreslått avsatt 15 mill. kroner over de nasjonale følgemidlene til Andøya Rakettskytefelt. Dette vil bidra til å styrke Andøya Rakettskytefelts posisjon innen norsk romvirksomhet.

I 2010 vil Norsk Romsenter ha særskilt fokus på å følge opp Stortingets vedtak av 11. juni 2009 om Norges deltakelse i utbyggingen av satellitt-

navigasjonssystemet Galileo, jf. St.prp. nr. 54 og Innst. S. nr. 258 (2008–2009). I forbindelse med oppfølgingen er det opprettet et sekretariat i Norsk Romsenter med ansvar for å følge opp norske interesser i Galileo-programmet. Norsk Romsenter skal bl.a. arbeide for å sikre at norsk romindustri får like vilkår som europeisk romindustri i konkurransen om kontrakter til utbyggingen av Galileo. Kostnader knyttet til Norsk Romsenters oppfølging er i perioden 2010–13 beregnet til 4,3 mill. kroner årlig og foreslås bevilget over post 73. Dette inkluderer også kostnader til en nasjonal ekspert i Europakommisjonen fra 2010.

For 2010 er 1,2 mill. kroner foreslått overført fra Fiskeri- og kystdepartementets budsjett til Norsk Romsenter. Fiskeri- og kystdepartementet er ansvarlig departement for koordinering av den sivile radionavigasjonspolitikken og benytter Norsk Romsenter til forvaltningsstøtte i denne sammenheng. Rammeoverføringen øremerkes til forvaltningsstøtte til Fiskeri- og kystdepartementet. Blant de sentrale oppgavene er støtte til revisjon, oppfølging og videreutvikling av Norsk Radionavigasjonsplan (NRNP) og oversikt over og støtte til oppfølging av internasjonalt arbeid på området. Det forventes å være behov for Norsk Romsenters forvaltningsstøtte til Fiskeri- og kystdepartementet på radionavigasjonsområdet over en lengre periode framover.

Standardiserte nøkkeltall for forvaltningsorganer med særskilte fullmakter skal fra og med 2010 innarbeides i de årlige budsjettproposisjonene. Tabell med nøkkeltallene for Norsk Romsenter er gjengitt i proposisjonens del III Spesielle temaer.

Budsjettforslag 2010

Det foreslås bevilget 43,1 mill. kroner til dekning av administrasjonsutgifter for Norsk Romsenter. Av dette gjelder 1,2 mill. kroner forvaltningsstøtte til Fiskeri- og kystdepartementet i forbindelse med radionavigasjonspolitikken.

Post 70 Kontingent i European Space Agency (ESA)

Medlemskapet i ESA er av stor betydning for norsk industri, brukerinteresser og forskning. Kontingenten i ESA er obligatorisk, og utbetalingsene følger det årlige kravet fra ESA. Kontingenten dekker ESAs administrasjon og vitenskapsprogram. Nivået på ESAs budsjett bestemmes på

ESAs ministerrådsmøter. Hvert land betaler en andel av budsjettet etter en fordelingsnøkkel som er basert på størrelsen av nettonasjonalinntekten. Den norske kontingenten ble på ministerrådsmøtet i Haag satt til 2,24 pst. av ESAs budsjett. Det vises her til St.prp. nr. 49 (2008–2009)

ESAs vitenskapsprogram

Vitenskapsprogrammet i ESA er et obligatorisk program. Programmet har som mål å bidra til å utvide vår forståelse av grunnleggende spørsmål som mulighetene for liv andre steder enn på jorda, de fundamentale kreftene i naturen, solen og solsystemet og universets opprinnelse. Vitenskapsprogrammet har nå 16 operative satellitter, bl.a. i bane rundt planetene Mars, Venus og Saturn. To nye satellitter ble skutt opp våren 2009.

Budsjettforslag 2010

Det foreslås en bevilgning på 145,4 mill. kroner til kontingent i ESA.

Post 71 Internasjonal romvirksomhet

Norges deltakelse i ESAs programmer og Norges øvrige internasjonale avtaler om romvirksomhet bidrar til teknologisk utvikling av industrien, til å dekke norske brukerinteresser og til å etablere en nasjonal infrastruktur for romvirksomhet. Norge har enkelte spesielle behov innen romvirksomhet som ikke kan dekkes gjennom medlemskapet i ESA. Det er derfor inngått egne internasjonale avtaler med tilhørende garantiansvar eller andre former for forpliktelser.

Det siste ministerrådsmøtet ble avholdt i Haag i november 2008. Alle programmene som Norge har interesser i, ble vedtatt startet opp på råds-møtet, jf. St.prp. nr. 49 (2008–2009). Norge inngikk forpliktelser i nye frivillige programmer med en ramme på totalt 90 mill. euro.

Norges gjenstående forpliktelser i de frivillige programmene i ESA, EASP-avtalen og Radarsat er ved utgangen av 2009 forventet å utgjøre totalt ca. 1 446 mill. kroner. Det foreslås at Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd på 115,96 mill. euro utover gitt bevilgning for å delta i de frivillige programmene i ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 159,26 mill. euro, jf. Forslag til vedtak VI, 2.

Forventede gjenstående forpliktelser pr. 31. desember 2009

Betegnelse	Forpliktelse	Sum underpost (i 1 000 kr)
<i>Underpost 71.1:</i>		
Jordobservasjon	515 940	
Telekommunikasjon	334 960	
Teknologi	287 220	
Navigasjon	34 180	
Romtransport	111 680	
Romstasjon, mikrogravitasjon og utforskning	100 310	
Romovervåking	19 950	1 404 240
<i>Underpost 71.2:</i>		
EASP-avtalen	20 279	20 279
<i>Underpost 71.3:</i>		
Radarsat	21 920	21 920
Sum gjenstående forpliktelser		1 446 439

Underpost 71.1 ESAs programmer

ESA har programmer innen jordobservasjon, telekommunikasjon, teknologi, navigasjon, romtransport, romstasjon, mikrogravitasjon og utforskning og romovervåking. Ved utgangen av 2009 forventes det at Norges gjenstående forpliktelser vil utgjøre ca. 1,4 mrd. kroner.

Jordobservasjon

ESAs jordobservasjonsprogram har en god balanse mellom utvikling av værsatellitter, miljøsatellitter og forskning. Norges store geografiske territorium og spredte bosetting gjør at vi har særlig nytte av satellittbasert overvåking. En rekke europeiske tiltak innen jordobservasjon har blitt gjennomført de siste årene. Ett av disse er avtalen mellom ESA og Europa-kommisjonen, som ble inngått i 2009, om programmet for utviklingen av jordobservasjonssatellitter, Global Monitoring for Environment and Security (GMES). Som et resultat av dette er Europa i ferd med å bli verdens ledende region innen miljøovervåking fra rommet. GMES er det europeiske bidraget til Global Earth Observation System of Systems (GEOSS), som er et internasjonalt samarbeid om jordobservasjon.

Telekommunikasjon

Satellittkommunikasjon står for den største delen av omsetningen innen norsk romrelatert virksomhet. Noen av de største norske aktørene har fått

utenlandske eiere. Utviklingen medfører utfordringer, men har også ført til nyskaping, med nye produkter og nye bedrifter innen både brukerstyr og tjenester. Nyten av deltakelsen i ESA-programmene ligger primært i å bruke disse som verktøy for teknologiutvikling innen digital satellittkringkasting, bredbåndskommunikasjon og mobil satellittkommunikasjon.

Teknologi

General Support Technology Programme (GSTP) er det mest sentrale teknologiprogrammet i ESA. Norske bedrifter med spisskompetanse kan ha synergieffekter med romvirksomhet f.eks. innen offshoret teknologi, medisinsk teknologi og forsvarsindustri. GSTP gir disse bedriftene mulighet til å kvalifisere teknologi for levering til ESAs programmer og det kommersielle markedet. PRODEX er et frivillig program ESA har opprettet for å utvikle og utnytte eksperimenter på satellitter. PRODEX er blitt tatt godt imot av norske FoU-miljøer, og er hovedsakelig benyttet i forbindelse med validering av instrumentmålinger på nye jordobservasjonssatellitter.

Navigasjon

Norge har stor samfunnsnytte og muligheter for industriell verdiskaping innen satellittnavigasjon. EU og ESA har en totrinns strategi for å sikre strategiske, samfunnsmessige og industrielle interesser på dette feltet. Første trinn er EGNOS (Euro-

pean Geostationary Navigation Overlay Service), som gir mer nøyaktige GPS-signal i Europa. Systemet er i drift og skal etter planen erklæres fullt operativt i 2010. Andre trinn er det europeiske satellittnavigasjonssystemet Galileo. EU har det overordnede ansvaret for utbygging og drift av Galileo, mens ESA får ansvaret for teknisk gjennomføring og bygging av Galileo som hovedkontraktør. Systemet er planlagt operativt fra 2013.

Romtransport

ESAs romtransportprogram sikrer Europa uavhengig adgang til verdensrommet. For Norge er deltakelse i programmet også viktig for å kunne gi norsk næringsliv andeler i utvikling og produksjon av de europeiske bærerakettene (Ariane) og markedet for kommersielle oppskytinger. Arianespace, som opererer Ariane-5, er verdens ledende leverandør av oppskytnings tjenester og har siden 1980-tallet hatt en andel på rundt 60 pst. av det åpne kommersielle markedet for oppskytinger. Industri-konsortiet bak Ariane har intensivert produksjonstakten, og det er planlagt sju oppskytinger i 2009. Norske underleveranser til produksjonen av Ariane-5 inkluderer mekaniske strukturer, rakettmotorer og elektronikk til en verdi av ca. 8 mill. kroner pr. oppskyting.

Romstasjon, mikrogravitasjon og utforskning

Norge deltar i ESAs programmer for den internasjonale romstasjonen (ISS), og norske forskere er sikret tilgang til eksperimentfasiliteter ved romstasjonen. Norge fokuserer på forskning innen biologiske prosesser og materialteknologi, områder som dekker norske behov bl.a. innen havbruk, planteforedling og materialutvikling. Et kontroll-senter for det sentrale botaniske laboratoriet på romstasjonen ble utarbeidet av NTNU og skutt opp sommeren 2006. Kontroll- og brukersenteret for ESAs minidrivhus er lagt til Plantebiosenteret ved NTNU. Et nytt tverrfaglig senter, Centre for Interdisciplinary Research in Space (CIRiS) er etablert i Trondheim med basis i dette kontroll-senteret. I 2009 ble systemet for Automatisk Identifikasjon System (AIS) for skip sendt opp til den internasjonale romstasjonen for testing. Norges første nasjonale satellitt for AIS-signaler planlegges skutt opp høsten 2009.

Romovervåkning

På ministerrådsmøte i ESA i november 2008 ble det vedtatt å starte opp et program innen romovervåkning. Programmet skal lede fram til operative

felleseuropeiske tjenester innen overvåkning av satellitter, romsøppel, farlige asteroider og varsling av romvær. På lengre sikt vil ESA forsøke å etablere samarbeidsavtaler med USA om romovervåkning.

Underpost 71.2 ESRANGE ANDØYA SPECIAL PROJECT (EASP)-AVTALEN

EASP-avtalen er et samarbeid mellom Tyskland, Frankrike, Sveits, Sverige og Norge om bruken av rakettskytefeltene i Kiruna og på Andøya. Norge tiltrådte avtalen i 1990, og den fornyes for fem år av gangen. Den nåværende avtalen gjelder for 2006 til 2010, og det forventes at avtalen videreføres etter 2010. Norges totale gjestående forpliktelser for 2010 er på 20,28 mill. kroner.

Underpost 71.3 Radarsat

Avtalen med det kanadiske selskapet Radarsat sikrer Norge havovervåkingsdata også ved overskyet vær, i mørketid og om natten. Bildene benyttes til suverenitetshevdelse i økonomisk sone og ved forvaltning av miljøet og marine og polare ressurser. Radarsat 1 ble skutt opp i 1995 med en spesifisert levetid på fem år, og er fortsatt operativ. Etterfølgeren Radarsat 2 ble skutt opp i desember 2007. Radarsat 2 sikrer Norge overvåkningsbilder til og med 2012.

Kongsberg Satellite Services (KSAT) har en avtale med NRS om datarettigheter fra Radarsat. I følge denne avtalen skal KSAT betale Norsk Rom-senter kr 100 000 pr. måned for datarettighetene i sju år, til sammen 8,4 mill. kroner. Innbetalingene fra KSAT anvendes til å redusere de statlige utbetalingene til Radarsat. Totale gjestående forpliktelser for Radarsat 1 og 2 i perioden 2010–12 er på 3,36 mill. USD, som tilsvarer om lag 21,9 mill. kroner.

Det kanadiske romsenteret (CSA) er nå i gang med utviklingen av neste generasjon radarsatellitter. De foreløpige planene innebærer en konstellasjon med tre forholdsvis små satellitter, primært utviklet for hav- og isovervåkning. Et særlig fokus er satt på samspillet mellom satellittradar og skipsovervåkingssystemet Automatic Identification System (AIS). Norge er invitert til å delta i dette arbeidet.

Budsjettforslag 2010

Internasjonal romvirksomhet omfatter ESAs programmer, EASP-avtalen om virksomhet på rakettskytefeltene på Andøya og i Kiruna og Radarsat-avtalen med Canada.

Norge deltar i en rekke frivillige programmer innenfor alle programområder i ESA. Programmene har flere års varighet.

De årlige utbetalingene til internasjonal romvirksomhet følger framdriften i programmene Norge deltar i. Det forventes et utbetalingskrav på

om lag 382 mill. kroner i ESAs programmer for 2010. For EASP-avtalen og Radarsat forventes det utbetalinger på henholdsvis om lag 20,3 og 2,1 mill. kroner. Det foreslås en samlet bevilgning på 404,2 mill. kroner for forpliktelser til internasjonal romvirksomhet.

Utbetalinger til internasjonale romfartsprogrammer i 2010

		(i 1 000 kr)		
Underpost	Betegnelse	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Forslag 2010
71.1	<i>ESA forpliktet</i>			
	Jordobservasjon	44 859	55 800	62 900
	Telekommunikasjon	37 071	58 100	94 200
	Teknologi	74 209	75 700	150 500
	Navigasjon	37 932	18 100	21 500
	Romtransport	29 224	16 500	15 600
	Romstasjon, mikrogravitasjon og utforskning	19 785	11 700	31 400
	Romovervåking	0	100	5 700
	Sum ESA-programmer	243 080	236 000	381 800
71.2	<i>EASP-avtalen</i>	26 682	18 300	20 300
71.3	<i>Radarsat</i>	5 830	5 400	2 100
	Sum post 71	275 592	259 700	404 200

Beløpene for 2010 er anslag. Det kan bli aktuelt å foreta endringer dersom forutsetninger eller framdriften skulle tilsi det. De økonomiske forpliktelsene overfor ESA og EASP-avtalen betales i euro, og forpliktelsene tilknyttet Radarsat betales i amerikanske dollar (USD). Valutarisikoen bæres av Norge. Det er budsjettert ut fra forventede valutakurser. Dersom kursen på utbetalingstidspunktene blir annerledes enn forutsatt i budsjettforslaget vil forslag til bevilgningsendringer bli fremmet i endringsproposisjonene i 2010.

Post 72 Nasjonale følgemidler, kan overføres

De nasjonale følgemidlene bidrar til at norske bedrifter oppnår et høyt teknologisk nivå slik at Norge kan nyttiggjøre seg den investering som ESA-medlemskapet åpner for. I hovedsak kreves det minst 50 pst. egenfinansiering. Programmene er et middel for å bistå norske aktører i deres inntreden på det kommersielle rommarkedet og bidrar til å utvikle rombaserte tjenester for å dekke nasjonale og offentlige behov på en effektiv og kostnadsbesparende måte. Norges forskningsråd disponerer også midler til romforskning som bl.a. finansierer norske instrumenter og eksperimenter

på ESAs forskningssatellitter. ESAs programmer koordineres med nasjonale aktiviteter for å oppnå en mest mulig kostnadseffektiv utnyttelse av de tilgjengelige ressursene. Romsenteret fordeler følgemidlene til utvikling av industri, tjenester, infrastruktur, undervisning og bilateralt utviklings samarbeid.

Formålet med tilskuddsordningen er å:

- bidra til at norske bedrifter og forskningsmiljøer oppnår et teknologisk nivå slik at Norge kan høste fra og nyttiggjøre seg norsk medlemskap i Den europeiske romorganisasjonen ESA
- bidra til å utvikle rombaserte tjenester for å dekke nasjonale offentlige behov på en effektiv og kostnadsbesparende måte, inkludert deltagelse i utviklingsprosjekter fra offentlige virksomheter og etater
- gi støtte til forskningsprosjekter som på forskjellig måte øker interessen i befolkningen om romforskning og romvirksomhet, og som er av interesse for offentlige og private brukere

Målgruppen er først og fremst norske bedrifter og forskningsmiljøer som har eller kan få leveranser til internasjonal romrelatert virksomhet, både på grunnlag av Norges medlemskap i ESA og på

grunnlag av kontrakter i det ordinære kommersielle rommarkedet, innen EUs satsing på tjenesteutvikling eller anvendelsesområder av stor betydning for Norge.

Kriteriene som legges til grunn ved vurdering av måloppnåelse, fastsettes i de årlige budsjettproposisjoner til Stortinget, og påfølgende tildelingsbrev til Norsk Romsenter. Graden av måloppnåelse vil bli vurdert gjennom evaluering av ordningen.

Industriutviklingsprogram

Programmet skal bidra til at bedriftene videreutvikler kompetanse og teknologi gjennom ESA-samarbeidet, for derved å utvikle konkurransedyktige produkter for det internasjonale rommarkedet. Utviklingen skjer i form av utviklingssamarbeid direkte med utenlandsk industri eller gjennom allianser med ledende internasjonale hovedkontraktører. Norsk Romsenter satser på bedrifter som er, eller vil kunne bli, konkurransedyktige i et internasjonalt marked.

Tjenesteutviklingsprogram

Programmet omfatter aktiviteter knyttet til utvikling av anvendelser og tjenester innen jordobservasjon, telekommunikasjon og navigasjon. Programmet er sterkt knyttet til å utvikle samfunnsnytt og miljøprofilen av romvirksomheten. Viktige offentlige forvaltningsoppgaver, som eksempelvis kystforvaltning, miljøovervåking og samfunnssikkerhet, kan ofte dekkes på en kostnadseffektiv måte ved hjelp av rombaserte tjenester.

Infrastrukturutvikling

Programmet benytter følgemidler til å utvikle de fortrinn som Norge har ved sin nordlige beliggenhet eller for å utnytte spesiell kompetanse knyttet opp mot infrastruktur. Eksempler på dette er nedlesningsstasjonen for Galileo på Svalbard og bakkestasjonen ved Trollbasen. Innen infrastrukturutvikling er det viktig å få fram infrastruktur som er komplementær med det som utvikles gjennom de internasjonale programmene. Eksempler på dette er støtte til utvikling av nettstedet Sarepta og utvikling og etablering av et grensesnitt for tilrettelegging av jordobservasjonsbilder for Forsvaret. Tidligere har midler over følgeprogrammet vært benyttet til etablering av bakkeinfrastruktur på Svalbard (SvalSat) og Antarktiskis (TrollSat).

Undervisningsutviklingsprogram

Målsettingen med programmet er å utvikle kunnskap om og forståelse for samfunnsnytt av romvirksomhet hos ungdom og styrke interessen for realfag for å sikre rekruttering til romvirksomhet. Høsten 2006 startet Andøya Rakettskytefelt, Norsk Romsenter og Nasjonalt senter for romrelatert opplæring et nytt studentsatellittprogram som skal løpe fram til 2010. Programmet bygger på erfaringene fra det vellykkede satellittprogrammet NCUBE der nær 100 studenter fra fem norske undervisningsinstitusjoner bygget og skjøt opp to småsatellitter. Programmet omfatter planlegging, bygging, testing, oppskyting og kommunikasjon med tre eller fire småsatellitter.

Bilateralt utviklingsprogram

Norge har hatt mange bilaterale prosjekter innen romvirksomhet, bl.a. på Svalbard i samarbeid med USA, og samarbeid med Canada om Radarsat. Industrielt har Norge samarbeidet med Frankrike og Tyskland. For å bedre mulighetene for et styrket samarbeid med Frankrike inngikk Norsk Romsenter en bilateral avtale med det franske romsenteret CNES våren 2007. Samme år ble det signert en samarbeidsavtale med Japan om sonderakettforskning, og det er utarbeidet en overordnet bilateral avtale mellom Norsk Romsenter og det japanske romsenteret JAXA om samarbeid som planlegges signert i 2009. Det bilaterale samarbeidet er viktig for å øke kompetansenivået og sikre industriutvikling i norsk romvirksomhet.

Skipsidentifikasjon

Det har vært stor vekst i bruken av satellittbaserte tjenester i Norge. Satellitter er viktige verktøy for bl.a. navigasjon, miljøovervåking og suverenitetshevdelse. I mange tilfeller vil offentlige myndigheter ha en avgjørende rolle i å få fram og utvikle slike tjenester. Gjennom bevilgningen til Norsk Romsenter i 2008 ble arbeidet med en norsk satellitt for mottak av AIS-signaler (Automatic Identification System) satt i gang. Demonstratorsatellitten planlegges skutt opp høsten 2009. For 2010 foreslås 6 mill. kroner av bevilgningen øremerket til nasjonale følgemidler til AIS-prosjektet. Midlene knytter seg til utprøving av AISSat-1 og utvikling og produksjon av AISSat-2.

AIS vil utgjøre en del av det helhetlige overvåkings- og varslingssystemet for havområdene i nord og regjeringens nordområdesatsing. AIS-systemet gjør det mulig å holde løpende oversikt over

skip i norsk farvann som er utstyrt med AIS-sender.

Revitalisering av Andøya Rakettskytefelt

Andøya Rakettskytefelt AS (ARS) er en vesentlig del av norsk romvirksomhet. En vellykket videreutvikling av ARS forutsetter en attraktiv og effektiv infrastruktur for brukerne. Dagens bygningsmasse er oppført i flere etapper fra 1962 og fram til i dag. Deler av bygningene er derfor lite hensiktsmessige for dagens bruk og har et stort behov for oppgradering.

Det er i tillegg viktig å stimulere norske forskningsmiljøer til å bruke ARS. Norske forskere og forskningsinstitusjoner må i stor grad selv bære kostnadene ved anskaffelse av bæreraketter og instrumentplattform. Dette gjør at de i konkurranse med internasjonale forskere stiller langt svakere.

Det foreslås avsatt 15 mill. kroner over nasjonale følgeprogrammer til revitalisering og videreutvikling ARS. Midlene skal primært brukes til oppgradering av bygningsmassen, men kan også nyttes til å stimulere norske forskningsmiljøer til å ta i bruk Andøya Rakettskytefelt. Dette vil bidra til å sikre ARS som en internasjonal konkurransedyktig forskningsinstitusjon for atmosfære-, klima- og nordlysforskning og sikre framtidige oppdrag og inntekter. Tiltaket vil stimulere norsk industri på et felt med betydelig ringvirkningspotensial og ha en god sysselsettingseffekt.

Budsjettforslag 2010

De nasjonale følgeprogrammene gjør det mulig for Norge å nyttiggjøre seg den investering som ESA-medlemskapet representerer på en bedre måte. Midlene til følgeprogrammer forutsettes også å dekke utvikling av nasjonale miljøer. Midler kan ved spesielle behov benyttes til nasjonal rominfrastruktur. Det foreslås bevilget 58,4 mill. kroner til nasjonale følgeprogrammer. Av bevilgningen øremerkes 15 mill. kroner til revitalisering av Andøya Rakettskytefelt AS og 6 mill. kroner til AIS via satellitt.

Post 73 Galileo

Stortinget fattet 11. juni 2009 vedtak om Norges deltakelse i utbyggingen av satellittnavigasjonssystemet Galileo, jf. St.prp. nr. 54 og Innst. S. nr. 258 (2008–2009).

EUs transportråd vedtok i desember 2007 å organisere, finansiere og iverksette utbyggingen av satellittnavigasjonssystemet Galileo under EUs

institusjonelle rammeverk. Galileo vil bli et globalt system underlagt sivil kontroll. Systemet vil fungere sammen med det amerikanske militære Global Positioning System (GPS). Sammen vil systemene gi brukerne vesentlig bedre tilgang på posisjonsangivelse, navigasjonstjenester og tidsinformasjon. Med to systemer reduseres også sårbarheten ved sikkerhetskritiske anvendelser. Galileo vil tilby flere nye tjenester, bl.a. knyttet til søk- og redningstjenester og offentlige tilgangsregulerte signaler.

Galileo er banebrytende fordi det er første gang EU investerer i felles strategisk og samfunns viktig infrastruktur, og fordi Galileo er et av de største felleseuropeiske industriprosjekter noensinne. Utbyggingsfasen skal etter planen vare fra 2008 og fram til operasjonell drift fra 2013.

Norsk deltakelse i Galileo

Geografi, topografi og nærings- og bosettingsstruktur tilsier at Norge vil være blant de landene som har størst utbytte av Galileo. Aktiv deltakelse i Galileo vil være en mulighet til å sikre innflytelse og innsikt i utformingen av en infrastruktur som vil få stor samfunnsmessig betydning. Systemet vil styrke mulighetene for effektiv suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse, søk- og redningstjeneste og overvåking av miljø, skipstrafikk og andre aktiviteter i norske havområder. Mer presise og stabile navigasjonstjenester er av stor betydning for sikker transport på sjøen, i luften og på land. Galileo vil gi økt ytelse innen satellittnavigasjon i nordområdene. Industrielt er Norge godt posisjonert for å få leveranser til prosjektet og til å utnytte norsk infrastruktur og kompetanse i et voksende marked knyttet til satellittnavigasjon.

Dekningen i nord er avhengig av et nettverk av bakkestasjoner. Dette nettverket er under utbygging. Etter avtale med Norge er det, som en del av utviklings- og testfasen, plassert bakkeinfrastruktur på Svalbard og på Troll-basen i Antarktis. Det vil i løpet av 2010 bli fattet en beslutning om denne infrastrukturen skal inngå i den permanente infrastrukturen for Galileo. Stasjonen på Svalbard er av særlig interesse med tanke på å sikre fullgod ytelse fra Galileo også i nordområdene. En permanent bakkestasjon på Svalbard vil i tillegg øke nytten av fiberkabelen fra Longyearbyen til fastlandet.

Den nasjonale oppfølgingen av deltakelsen i Galileo vil skje gjennom et interdepartementalt koordineringsutvalg ledet av Nærings- og handelsdepartementet, og et sekretariat i Norsk Romsenter med ansvar for å følge opp norske interesser i Galileo-programmets styringsorganer. Utgifter til den nasjonale oppfølgingen er i perioden 2010–13

beregnet til 6,3 mill. kroner årlig, inklusiv nasjonal ekspert i Europakommisjonen fra 2010 og 2 mill. kroner til Nasjonal Sikkerhetsmyndighet.

- Generelt er formålet med deltakelse i Galileo å:
- Bidra i utbyggingen av felleseuropeisk infrastruktur som Norge vil få nytte av
 - Bidra til at de berørte næringer, bedrifter og organisasjoner i Norge får tilgang til teknologi og kompetanse til å utnytte de mulighetene Galileo gir
 - Medvirke til at norske myndigheter, næringer og virksomheter får anledning til å påvirke utformingen av krav til tilgang og bruk av satellittnavigasjonstjenester

Følgende størrelser skal legges til grunn ved vurdering av måloppnåelse:

Industri:

- sikre at norsk romindustri får like vilkår som europeisk romindustri i konkurransen om kontrakter til utbyggingen av Galileo

Brukerinteresser:

- bidra til å utvikle kostnadseffektive systemer som dekker nasjonale og internasjonale behov, inklusiv god dekning i nordområdene
- bidra til å gjøre norske brukermiljøer i stand til å utnytte de tjenestene som Galileo vil tilby

Budsjettforslag 2010

For 2010 forventes et utbetalingskrav fra EU til norsk deltakelse i Galileo på 119,9 mill. kroner. Utgifter til nasjonal oppfølging utgjør 4,3 mill. kroner. I tillegg kommer 2 mill. kroner til Nasjonal Sikkerhetsmyndighet. Det foreslås en bevilgning på 124,2 mill. kroner for utbetalinger til og oppfølging av norsk deltakelse i satellittnavigasjonssystemet Galileo. Bevilgning til Nasjonal sikkerhetsmyndighet i forbindelse med Galileo foreslås over Forsvarsdepartementets budsjett, kap. 1723 Nasjonal Sikkerhetsmyndighet, post 01 Driftsutgifter.

Kap. 924 Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2008	Saldert budsjett 2009	Forslag 2010
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	66 937	61 200	56 000
	Sum kap. 924	66 937	61 200	56 000

Vedrørende 2009:

Ved St.vedt. 19. juni 2009 ble bevilgningen økt med 13 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 67 og Innst. S. nr. 355 (2008–2009).

Generelt om tilskuddsordningen

Regjeringen ønsker å videreutvikle et tett samarbeid mellom Norge og de andre landene i Europa. Denne målsettingen oppnås bl.a. gjennom deltakelse i EU-programmer. Samtlige programmer som dekkes av denne bevilgningen, er programmer i regi av EU som Norge kan delta i gjennom EØS-avtalen. Årlig medlemskontingent for norsk deltakelse i EU-programmer fastsettes i euro av Europakommisjonen på grunnlag av gjennomførte prosjekter under det enkelte program. Kontingenter betales samlet av Utenriksdepartementet, mot senere refusjon fra de departementene som er ansvarlige for de enkelte programmene. Andre utgifter knyttet til deltakelse i programmene (lønn og øvrige utgifter til nasjonale eksperter ved

Europakommisjonen, nasjonale sekretariater, utredninger, evalueringer m.m.) betales direkte av de programansvarlige departementene.

eContent plus

Tilstandsbeskrivelse og målsetting

eContent plus var et fireårig EU-program for perioden 2005–08. Målet for programmet var å utvikle der europeiske digitale innholdsmarkedet, særlig på følgende områder:

- geografisk informasjon
- utdanningssektoren
- digitale bibliotek

eContent plus-programmet var et sentralt virkemiddel i realiseringen av Lisboa-strategien og har hatt som mål å gjøre digitalt innhold i Europa mer tilgjengelig, anvendelig og utnyttbart for borgere og næringsliv uavhengig av sted og språk.

Stortinget samtykket til norsk deltakelse i eContent plus-programmet for perioden 2005–08 i juni 2005, jf. St.prp. nr. 61 og Innst. S. nr. 235

13 Standardiserte nøkkeltall for forvaltningsorganer med særskilte fullmakter – Norsk Romsenter

Innledning

Finansdepartementet har i samråd med berørte departementer etablert nye prosedyrer for innrapportering av nettobudsjetterte virksomheters kontantbeholdning pr. 31. desember med virkning for statsregnskapet for 2009. Det er i tilknytning til budsjettproposisjonen for 2010 utarbeidet tre standard-tabeller med følgende nøkkeltall for Norsk Romsenter:

Tabell 1 Utgifter og inntekter etter art: Formålet med tabellen er å vise virksomhetenes brutto

utgifter og inntekter basert på kontantprinsippet og artsinndelt etter samme prinsipper som gjelder for de bruttobudsjetterte virksomhetene.

Tabell 2 Inntekter etter inntektskilde: De fleste nettobudsjetterte virksomheter har flere inntektskilder og formålet med tabellen er å gi en oversikt over de ulike inntektskildene.

Tabell 3 Virksomhetenes kontantbeholdning pr. 31. desember med spesifisering av de formål kontantbeholdningene skal benyttes til: Formålet med tabellen er å vise de totale overføringer til neste budsjettår og sammensetningen av overføringene.

Tabeller med kommentarer (alle beløp i 1 000 kroner)

Utgifter og inntekter etter art

Utgiftsart	2007	2008
<i>Driftsutgifter</i>		
Lønnsutgifter	16 469	20 695
Varer og tjenester	63 171	50 755
Sum driftsutgifter	79 640	71 450
<i>Investeringsutgifter</i>		
Investeringer, større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	619	742
Sum utgifter til større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	619	742
<i>Overføringer fra virksomheten</i>		
Utbetalinger til andre statlige regnskaper		0
Utbetalinger til andre virksomheter	419 781	420 649
Sum overføringer fra virksomheten	419 781	420 649
Sum utgifter	500 040	492 841
<hr/>		
Inntektsart	2007	2008
<i>Driftsinntekter</i>		
Inntekter fra salg av varer og tjenester	0	0
Inntekter fra avgifter, gebyrer og lisenser	0	0
Refusjoner	0	0
Andre driftsinntekter	48 625	47 471
Sum driftsinntekter	48 625	47 471

Inntektsart	2007	2008
<i>Inntekter fra investeringer</i>		
Salg av varige driftsmidler	0	0
Sum investeringsinntekter	0	0
<i>Overføringer til virksomheten</i>		
Inntekter fra statlige bevilgninger	434 400	451 354
Andre innbetalinger	0	0
Sum overføringer til virksomheten	434 400	451 354
<i>Finansielle aktiviteter</i>		
Innbetaling ved salg av aksjer og andeler	0	0
Andre finansielle innbetalinger (f.eks. innbetaling av rente)	-85	65
Sum finansielle aktiviteter	-85	65
Sum inntekter	482 940	498 890
Netto endring i kontantbeholdning	-17 100	6 049

Inntekter etter innektskilde

Inntektstype	2007	2008
<i>Bevilgninger til finansiering av statsoppdraget</i>		
Bevilgninger fra fagdepartementet	434 400	451 354
Bevilgninger fra andre departement	0	500
Bevilgninger fra andre statlige forvaltningsorganer	0	0
Tildelinger fra Norges forskningsråd	0	0
Sum bevilgninger til statsoppdraget	434 400	451 854
<i>Offentlige og private bidrag</i>		
Bidrag fra kommuner og fylkeskommuner	700	400
Bidrag fra private	1 000	1 200
Tildelinger fra internasjonale organisasjoner	9 309	9 317
Sum bidrag	11 009	10 917
<i>Oppdragsinntekter m.v.</i>		
Oppdrag fra statlige virksomheter	0	0
Oppdrag fra kommunale og fylkeskommunale virksomheter	0	0
Oppdrag fra private	0	0
Andre inntekter og tidsavgrensninger	37 531	36 119
Sum oppdragsinntekter m.v.	37 531	36 119
Sum inntekter	482 940	498 890

Kommentarer til tabell 2

- Bevilgninger fra andre departementer knytter seg til overføring fra Fiskeri- og kystdepartementet i forbindelse med Norsk Romsenters bistand i arbeidet med nasjonal radionavigasjonsplan.
- Bidraget fra kommuner og fylkeskommuner er overføring fra Statens vegvesen i forbindelse med medfinansiering til et følgeprogram innen tjenesteutvikling og jordobservasjon.
- Bidrag fra private er betaling fra Kongsberg Satellite Services AS (KSAT) i forbindelse med datarettigheter til Radarsat-programmet. Belø-

- pet trekkes i fra den statlige bevilgningen til Radarsat-programmet.
- Tilskudd fra internasjonale organisasjoner er overføring fra den europeiske romorganisasjonen ESA, som bidrag til EASP-programmet på Andøya Rakettskytefelt. Beløpet knytter seg til Frankrikes, Tysklands og Sveits' del av programmet.
 - Andre inntekter og tidsavgrensninger er inntekter fra avtaler Norsk Romsenter har med NASA og ESA om å levere tjenester til NPP-programmet og Hinode-programmet, samt kommunikasjonstjenester til NASA og NOAA via fibersambandet til Svalbard. Disse inntektene motsvares av nærmest identiske utgiftsposter, og eventuelle forskjeller skyldes valutaeffekt.

Virksomhetens kontantbeholdninger pr. 31. desember

Balansedag 31. desember	31.12.2007	31.12.2008	Endring fra 2007 til 2008
<i>Kontantbeholdning</i>			
Beholdning på oppgjørskonto i Norges Bank	27 013	33 062	6 049
Beholdning på andre bankkonti	0	0	0
Andre kontantbeholdninger	0	0	0
Sum kontanter og kontantekvivalenter	27 013	33 062	6 049
<i>Avsetninger til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår</i>			
Feriepenger m.v.	1 416	1 732	316
Skattetrekk og offentlige avgifter	1 780	1 985	205
Gjeld til leverandører	2 490	4 853	2 363
Gjeld til oppdragsgivere	0	0	0
Annen gjeld som forfaller i neste budsjettår	-7 098	-8 338	-1 240
Sum til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår	-1 412	232	1 644
<i>Avsetninger til dekning av planlagte tiltak der kostnadene helt eller delvis vil bli dekket i framtidige budsjettår</i>			
Prosjekter finansiert av Norges forskningsråd	0	0	0
Større påbegynte, flerårige investeringsprosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	-305	2 663	2 968
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	19 402	18 084	-1 318
Andre avsetninger til vedtatte, ikke igangsatte formål	840	3 559	2 719
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av bevilgninger fra andre departementer	0	0	0
Sum avsetninger til planlagte tiltak i framtidige budsjettår	19 937	24 306	4 369
<i>Andre avsetninger</i>			
Avsetninger til andre formål/ikke spesifiserte formål	0	0	0
Fri virksomhetskapital	7 229	6 914	-315
SUM andre avsetninger	7 229	6 914	-315

Balansedag 31. desember	31.12.2007	31.12.2008	Endring fra 2007 til 2008
<i>Langsiktig gjeld (netto)</i>			
Langsiktig forpliktelse knyttet til anleggsmidler	1 259	1 610	351
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum langsiktig gjeld	1 259	1 610	351
Sum netto gjeld og forpliktelser	27 013	33 062	6 049

Kommentarer til tabell 3

- Større påbegynte, flerårige investeringsprosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet dreier seg om valutaeffekt som rettes opp i påfølgende budsjettår.
- Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet er prosjekter som finansieres over nasjonale følgeprogrammer som ennå ikke er utbetalt.
- Andre avsetninger til vedtatte, ikke igangsatte formål er midler til medfinansiering av følgeprogrammer fra andre organisasjoner, hvor midlene ikke er satt i ansvar.